

Forfatter: Hjortø, Knud

Titel: Udrag fra Under det svindende lys

Citation: Hjortø, Knud: "Under det svindende Lys", i Hjortø, Knud: *Under det svindende Lys*, Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, 1933, s. 144. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hjort_16-shoot-idm139728779354672/facsimile.pdf (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Under det svindende Lys

kunde finde verden afskyelig, han havde en vis menneskeforagt, hvad der ikke uden videre er en ros for en mand, men menneskeforagt kom hos Beethoven ikke, som ellers tit, af selvgladhed, men af idealisme; han var en ren karakter, uden misundelse eller forfængelighed, han var indadvendt, men ikke selvoptaget egoist, der kun tænker på at hævde sig selv. Sådant en karakter skal nok afspejle sig i værket, så vel som det modsatte, vi behøver blot at tænke på Wagner, der ellers vel også er et geni. Den, der er selvkær, er ufrisk, og det skal nok vise sig i hans kunst. Nej, Beethoven hørte ikke hjemme mellem andre mennesker. Han var sær, vanskelig, foruden døv, men indadtil var han det store ideelle menneske, og ikke mindst den ideelle kunstner, der søgte sine mål højere og højere oppe.

Hermed er jeg så kommet til det betydeligste, synes jeg, i Beethovens livsværk: kvartetterne. Allerede i den første kvartet opus 8 føler man sig inde i en anden verden end den i de to første symfonier eller i de tidligste klaversonater, og med den syvende kvartet opus 59 er vi oppe på en af musikens tinder, og det sker nu kun et par gange, at man står over for et svagt stykke, som variationerne i es dur kvartetten, hvorimod klaversonaterne, også de senere, stadig er ret ujævne. Beethoven vilde heller ikke i sine kvartetter la sig nøje med en verdensmandsmæssig elegance som i den ottende symfoni, eller en noget banal munterhed som i finalen af den syvende. Han er i sine kvartetter oppe på en højde, hvor ikke uthvert tema kan bruges. Men at skildre kvartetterne nærmere, det kan jeg ikke forsøge på, de høres jo også stadig. Engang kaldtes de sidste af dem som bekendt »de gale«. Selvfølgelig. Det manglede jo kun, at musik af denne højde straks blev forstået. Så forstående er ingen samtids. Nu er kvartetterne næsten populære. Det er ellers værd at lægge mærke til, at i visse partier af sine kvartetter, især de sidste, går Beethoven delvis tilbage til den polyfone form, og han kommer også noget bort fra den afrundede melodi. Jeg anfører et eksempel, der ikke sjældent er lejlighed til at høre, den før-

ste sats af cis moll kvartetten, der i sin uendelige melodi ikke er uden lighed med mangen en adagio af Bach.

Vi er vant til at tænke os Beethovens sidste år som yderligt tragiske. Døvhed, fattigdom, ringe påskønnelse, uhygge i det daglige. Samtidig blir Beethovens musik lysere, og mens vi netop her i hans livs sidste år synes at høre endnu mere uundgåeligt end før, skæbnes dumpe banken g g g es, så har Beethoven selv i sin sidste kvartet b dur givet skæbnen sit sidste svar. Ligesom for at det ikke skal misforstås, står der over en sats tilføjet ordene: *Muss es sein?* en tung skæbnesfyldt sats, og over finalen svaret: *Ess muss sein*. Det lyder som en dom. Ja, men hør finalen selv: lys og luftig, af en munterhed, der ikke er af denne verden, en humor, der er ude over det barokke eller det bitre. Dette er Beethoven, overmennesket, der gir skæbnen sit sidste, endelige svar.